

09.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**09 Eylül 2022
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

09 Eylül 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Yükseköğrenim Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği
- TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3/g Maddesi Uyarınca Yapacağı Mal ve Hizmet Alımlarında Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3/g Maddesi Uyarınca Yapacağı Mal ve Hizmet Alımlarında Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İzmir Bakırçay Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Okul Gıdası Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/23)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2022/22)
- Otomatik Tanımlama Sistemi (AIS) Klas-B CS Cihazının Gemilere Donatılmasına ve Özelliklerine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Hububat sektöründen 8 ayda 7,2 milyar dolar ihracat

Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı Ahmet Tiryakioğlu, 13 milyar dolarlık yıl sonu hedefine ulaşmayı beklediklerini söyledi.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı Ahmet Tiryakioğlu, yılın ilk sekiz ayında 7.2 milyar dolar hububat ihracatı gerçekleştiğini belirterek, 13 milyar dolarlık yıl sonu hedefine ulaşmayı beklediklerini söyledi. İhracat beklentilerinin bu yıl oldukça yüksek olduğunu kaydeden Tiryakioğlu, Türk sanayicisi ve ihracatçısının bu ihracat rakamlarına hazır olduğunu vurguladı.

Ağustos ayı hububat ihracat karnesini değerlendiren Tiryakioğlu, “Ağustos ayında ihracat rakamlarımız geçen yılın aynı ayına oranla yüzde 28 artışla yaklaşık 1 milyar dolar civarında gerçekleşti. 2021 yılının ilk 8 ayında 5.5 milyar dolar olan ihracatımız ise 2022 yılının aynı döneminde yüzde 30,3 artışla 7.2 milyar dolar oldu. Söz konusu dönemde sektörümüz 211 ülkeye ihracat yaptı. En çok ihracat yaptığımız ülkeler arasında Irak, Amerika Birleşik Devletleri ve Suriye gelmekte. En çok ihracat gerçekleştirdiğimiz ürünler de bitkisel yağ, bisküvi pasta ve buğday unu” dedi.

Yapay zeka ve tarım TOKİ’leri vurgusu

Tiryakioğlu, tarımda verim ve rekoltenin artması için yapay zeka kullanımının yaygınlaştırılması gerektiğinin altını çizdi. Tarımda yapay zeka modelinin uygulanması ve arazi toplulaştırması ile Türkiye'nin tarımsal üretimde üst sıralara yerleşebileceğini açıklayan Tiryakioğlu, "Tarımda yapay zekayı uygulamak zorundayız. Mutlaka ama mutlaka bilimle tarımın birleşmesi gerekiyor. İlgili bakanlıklarımızla da görüşüyoruz ve hedeflerini bu yöne çevirmiş durumdalar. Bizlerin toprak ve kültür yapısı biraz daha farklı. Kazakistan, Ukrayna, Kanada ve Amerika gibi ülkelerde çok geniş topraklar var. Bizlerin toprakları miras yoluyla bölündüğü için parçalı ve küçük arazilerden oluşmakta. Bizim burada toplulaştırmanın dışında birlikte yönetim modelini yani tabiri caiz ise tarım TOKİ'lerini oluşturmamız gerekiyor. Bu sisteme geçerse şu an ülkemizdeki rekolte oranları iki, iki buçuk kat artış sağlayabilir. Bu uzun vadeli bir proje. Bu projeyi Türkiye'de mutlaka gerçekleştirmek zorundayız" ifadelerine yer verdi.

"Tahıl koridoru ile dünyada gıda krizinin önüne geçildi"

Tiryakioğlu, tahıl koridoru konusunda başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve ilgili bakanlıkların gerekli desteği verdiğini ve bu uygulama ile dünyada olası gıda krizlerinin önüne geçilmiş olduğunu söyledi.

Tahıl koridoru uygulaması ile aynı zamanda Türkiye'nin rekabet avantajı da elde ettiğini dile getiren Tiryakioğlu, "Başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm ilgili bakanlıklarımıza tahıl koridoru konusunda verdikleri destek dolayısıyla teşekkür ediyorum. Sektör olarak da şahıs olarak da bu sürecin içinde olduğumu düşünüyorum. İlgili bakanlıklarımıza da bu konuda çok ciddi görüşlerimizi beyan ettik. Ukrayna Tarım Bakanı ile de uzun uzun bir görüşme gerçekleştirdik. Böylelikle hem dünyadaki gıda krizinin önüne geçilmiş oldu hem Türkiye'deki gıda enflasyonunun önüne geçilmiş oldu. Hem de Ukrayna'daki o toprakların heba olmaması için tekrar ekilmesi için pozitif etki ettiğini düşünüyoruz. Türkiye de arabuluculuk konusunda bir kez daha kendisini ispatlamış oldu. Bu konuda çok mutlu ve gururluyuz. Sektör olarak Ukrayna'dan çok fazla ithalat yapan firmalarımız. Rusya ve Ukrayna bu bağlamda birbirlerine fazlasıyla rakipler. Rakibin biri giderse bu ticaret yapan firmaların dezavantajına oluyor. Ukrayna'nın gelmesiyle tekrar rekabet avantajını elde etmiş olduk" açıklamasında bulundu.

ABD'den tahıl koridoru anlaşmasına ilişkin açıklama

Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Stratejik İletişim Direktörü John Kirby, Türkiye, Rusya, Ukrayna ve Birleşmiş Milletler (BM) arasında imzalanan tahıl koridoru anlaşmasının bozulacağına dair bir emare olmadığını söyledi.

Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Stratejik İletişim Direktörü John Kirby, Zoom üzerinden Beyaz Saray'daki gazetecilere verdiği brifingde, Amerikan dış politikasını değerlendirdi ve gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün yaptığı "Rusya tarafından henüz tahıl sevkiyatı yok fakat Sayın Putin'in tabii haklı olduğu bir konu var. O da nedir? Bu tahıl sevkiyatında gelen tahıllar maalesef zengin ülkelere gidiyor, fakir ülkelere değil." açıklamasının sorulması üzerine Kirby, şunları kaydetti: "Türkiye'nin arabuluculuk ettiği bu anlaşma, tüm dünyanın ihtiyaç duyduğu gıda ve gübreyi küresel piyasaya soktu. Anlaşma başladığından bu yana 1 milyon tondan fazla tahıl ve tohum Ukrayna'dan çıkarıldı ve küresel piyasaya girdi. Bazı gıdaların piyasaya girmesi daha uzun sürüyor. Yemen ve Afrika Boynuzu'na dağıtılmak üzere Dünya Gıda Programı 2 gemi dolusu gıda satın aldı. ABD de bunun yapılması için Dünya Gıda Programı'na 68 milyon dolar verdi. Bu anlaşmanın önemine inanıyoruz. Anlaşmanın etkilerini piyasalarda görmeye başladık bile."

Kirby, bir gazetecinin "Bu anlaşmanın bozulacağını düşünüyor musunuz?" şeklindeki sorusunu ise "Bu anlaşmanın bozulacağına dair herhangi bir emare görmüyoruz."

Bilakis, ortak ve müttefiklerimizle anlaşmanın başarılarının sürmesi için çalışacağız." dedi.

Biden'ın F-16 anlaşmasına desteği sürüyor

Diğer bir gazetecinin, Türkiye'nin ABD'den F-16 modernizasyonuna ilişkin yaptığı talebi sorması üzerine Kirby, "F-16 programına ilişkin bir güncellememiz yok. Başkan Joe Biden bu anlaşmaya desteğini sürdürüyor." yanıtını verdi.

Biden'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu programının henüz netleşmediğini, dolayısıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşüp görüşmeyeceğine ilişkin bir bilgi veremeyeceğini belirten Kirby, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Yunanistan ile ilgili açıklamalarının sorulması üzerine şunları kaydetti: "Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendi yorumlarını yapabilir. Türkiye bir NATO müttefiki ve önemli bir ortak. Özellikle tahıl anlaşmasında çok önemli bir rolü var. Türkiye ile bazı konularda görüş farklılıklarımız var, bu herkesin malumu ama bu, 'Türkiye ile ilişkilerimize önem vermiyoruz, NATO üyeliklerini önemsemiyoruz, çok istediğimiz tahıl anlaşmasındaki rolünden dolayı minnettar değiliz' anlamına gelmez."

Beyaz et kongresi 3 yıl aradan sonra 2023'te yeniden toplanıyor

BESDBİR tarafından düzenlenen beyaz et kongrelerinin 6'ncısı 1-5 Mart 2023 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilecek.

ANKARA(DÜNYA)

Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği Derneği(BESDBİR) tarafından iki yılda bir düzenlenen beyaz et kongrelerinin 6'ncısı 1-5 Mart 2023 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilecek. Uluslararası organizasyon özelliği olan kongre aynı zamanda BESDBİR'in 30'uncu kuruluş yıldönümü de kutlanacak.

BESD-BİR Yönetim Kurulu Başkanı Naci Kaplan, 2011'den bu yana iki yılda bir düzenlenen organizasyonun bu kez Cumhuriyetin kuruluşunun 100'üncü yılında gerçekleştirileceğini bildirdi. Aynı yıl BESDBİR'in 30'uncu kuruluş yıldönümünü kutlamaktan gururlu olduklarını ifade eden Kaplan, "6.UBEK; her zaman olduğu gibi bilim insanları ve sektör paydaşları da dahil olmak üzere tüm katılımcıları bir araya getirecek ve aynı zamanda dünyanın birçok ülkesinden önemli akademisyen ve konuşmacılara yer verecektir" dedi.

Organizasyonda temel hedefin yeni dünya düzeninde yapılanan sürdürülebilir üretim anlayışı olduğunun altını çizen Kaplan, "Global ticaretin yeni kuralları, her geçen gün daha da bilinçlenen tüketici davranışlarını ortaya koymak. Bilimin ışığında sektörümüze fayda sağlayacak en verimli içeriği üreterek dünya çapında yaşanan zorlukları, çözümleri ve yeni vizyonu tartışarak kendi yol haritamızı planlamak" ifadelerini kullandı.

Başkanlığını Prof.Dr. Necmettin Ceylan'ın yürüttüğü kongrenin 5'incisine, 32 ülkeden 1500 bilim insanı katılmıştı.

9 ayda tarımsal sulamaya %143 zam

Enerji fiyatlarındaki artıştan en çok etkilenen kesimler arasında yer alan çiftçiler için muhalefet harekete geçti. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Çiftçilere ücretsiz elektrik" vaadi kapsamında Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, gelecek yıl kurulması planlanan güneş enerji santralının alanının belirlenmesi amacıyla Urfa'da saha çalışması yapacak.

BirGün'e konuşan CHP Genel Başkan Yardımcısı Akın, "Genel Başkanımızın çiftçilere ücretsiz elektrik vaadinin ardından biz çalışmalarımıza başlarken AKP ise elektrikte tarımsal sulama tarifesine tam üç defa zam yaptı. Son 9 ayda tarımsal sulamaya yapılan toplam zam oranı yüzde 143'e çıkarken çiftçilerimiz artık yeterli sulama yapamadığı için verim kaybı yaşıyor. Tüm bunlar bu projeye hız kazandırmamıza neden oldu. Çiftçinin vakti kalmadı" dedi.

Akın, son bir yılda enerji fiyatlarının yüksek oranda arttığını ve çiftçilerin tükenme noktasına geldiğini bildirerek şunları söyledi:

"AKP, tarımsal sulama tarifesine 1 Ocak'ta yüzde 90 oranında zam, 1 Mart'ta göstermelik KDV indiriminin ardından 1 Haziran'da yüzde 15 zam ve son olarak 1 Eylül'de tekrar yüzde 20 oranında zam yaptı. Yani çiftçimizin tarlasını sulamasının maliyeti neredeyse 2,5 kat arttı."

Vatandaşın döviz mevduatı 327 milyon dolar azaldı

Döviz mevduatı 2 Eylül haftasında 1 milyar 29 milyon dolar azaldı, parite etkisinden arındırıldığında ise döviz mevduatındaki düşüş 327 milyon dolar oldu.

Şebnem TURHAN

Merkez Bankası haftalık para ve banka verilerine göre ise yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 2 Eylül haftasında 1 milyar 29 milyon dolar azaldı, parite etkisinden arındırıldığında ise döviz mevduatındaki düşüş 327 milyon dolar oldu.

Gerçek kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 11 milyon dolar azalırken, tüzel kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 316 milyon dolar olarak hesaplandı.

Tüzel kişilerin dolar cinsi döviz mevduatı 600 milyon dolar azalırken, Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığı parite etkisinden arındırıldığında 307 milyon dolar artış gösterdi.

Gerçek kişilerin ise dolar cinsi döviz mevduatı 235 milyon dolar, Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığı parite etkisinden arındırıldığında 121 milyon dolar azalırken, kıymetli maden depo hesaplarının dolar karşılığı parite etkisinden arındırıldığında 367 milyon dolar arttı.

Bakan Nebati: Dar gelirliileri rahatlatacak yeni tedbirlerimiz yolda

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, dar gelirliileri rahatlatacak tedbirleri aldıklarını, yeni tedbirlerin de yolda olduğunu belirterek, "Krediye ulaşmada zorluk yaşayan, kredi almakta zorlanan, krediye ulaşsa bile firmasındaki aksaklıklardan dolayı alamayacaklar kişiler için de çok özel bir paket hazırlayarak, özellikle C ve D firmalarımızı rahatlatacak adımlar atıyoruz." dedi.

AK Parti Isparta İl Başkanlığını ziyaretinde konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, iş dünyasıyla buluştuğunu, esnafı ziyaret ettiğini belirterek, ekonomi gündemine ilişkin açıklamalarda bulundu.

Salgının başladığı 2020'nin ilk aylarından itibaren dünyanın çok zor bir dönemden geçtiğine değinen Nebati, dünyadaki ekonomik büyümenin 2020'nin içinde daraldığını ve küçüldüğünü vurguladı.

Bütün dünya küçülürken Türkiye'nin büyüyerek pozitif olarak ayrıştığına dikkati çeken Nebati, şöyle konuştu: "Geçen yıl yüzde 11'in üzerinde büyüyen bir Türkiye vardı, yine aynı yaygaralar başlamıştı. O yaygaralarda Türkiye'nin bir miktar baz etkisiyle büyüyeceğini söylüyorlardı. Biz 'Hayır çift haneli bir büyüme gerçekleşecek.' dediğimizde de yine aynı şeyi yaptılar ve yanıldılar. Şunu iyi bilin, sesini yüksek çıkaran bir grup var. Bir de işini sessiz sedasız yapan bu ülke, vatani, devleti, bayrağı için çalışan büyük bir sessiz çoğunluk var. Biz sessiz çoğunluğun ta kendisi ve temsilcisiyiz. İşlerini yapan, ülkesini seven. Bizler dedik ki '2021 yılında iyi olacak.' ama her zaman olduğu gibi hep kötü örnekler verdiler. Bunu beceremeyince

spekülatif, manipülatif hatta ihanete varan söylemlerle bizi 20 Aralık akşamına getirdiler. 20 Aralık'ta hatırlayın ülkede ön görünmezlik, kaygı olmuş, döviz fiyatları hızlı bir şekilde yükseliyor. Sahte belgelerle dolar şu kadar olacak, ülke perişan olacak şeklinde sert ifadelerle Türkiye'yi kilitlemeye gayet ediyorlar ama yanıldıkları bir şey var. Bu ülkenin iktidarı her sıkıntılı anda milletin duasını, desteğini alarak mutlaka ama mutlaka bir çözüm üretir. 20 Aralık'ta biz uzun günler neticesine ürettiğimiz çözümü, Sayın Cumhurbaşkanımızdan duyduğumuzda bütün millet 'Evet yaparsa AK Parti yapar, yaparsa Recep Tayyip Erdoğan yapar, problemleri çözecek yerin adresi de burasıdır.' dedi."

"Rekabet edilebilir kur seviyesiyle önümüzü görecek"

O tarihten itibaren Türkiye'de çok önemli adımlar attıklarını dile getiren Nebati, o akşam ilan ettikleri kur korumalı mevduat hesabıyla Türkiye'deki döviz kontrol altına aldıklarını hatırlattı. Zorlukların olduğunu, ancak bunların aşılabileceğini belirten Nebati, "Rekabet edilebilir kur seviyesiyle önümüzü görecek. 24 Şubat'ta Rusya'nın Ukrayna'ya müdahalesiyle başlayan ve bugüne kadar etkisi sert bir şekilde devam edip, tüm dünyayı adeta esir eden bu gelişmelere rağmen Türkiye önemli başarılarla imza attı." diye konuştu.

Önlerinde enflasyon sorunu olduğunu ifade eden Nebati, "Biz iddia ediyoruz ve diyoruz ki bu enflasyon belasının üstesinden gelecek olan da biziz. Biz yüksek enflasyonu bu ülkeden defedecek iradeye sahibiz, yol ve yöntemlerimiz belli. Bu yol ve yöntemlerimiz diğerlerinin söylediği gibi 'Biz geliriz altı ayda çözeriz yani dükkanları, fabrikaları kapatırız, yüksek faizle insanların işlerini kaybetmesine sebep oluruz. Ülkeyi tekrar bir ithalat cennetine dönüştürürüz. İhracatı kısıyarız ve ülkenin ekonomi yönetimini aslında başkalarının yönettiği bir yere götürürüz.' şeklindeki iradelerine, ifadelerine karşı diyoruz ki yurt dışındaki emtia, gıdadaki emtia fiyatlarının yükselmesinden sonra attığımız adımlarla, sizlerin duasıyla, iş dünyasının müthiş performansıya aldığımız tedbirlerle bu işin üstesinden geleceğiz." ifadelerini kullandı.

Enflasyonun düşüş eğilimine gireceğini vurgulayan Nebati, şöyle devam etti: "Nitekim enflasyonda artış hızı verimliliğin yüksek olması, üretimin artması, yazın getirdiği imkanlar, dünyadaki her türlü emtianın ılımlaşacak şekilde sakinleşmesi ve aşağıya doğru hareket etmesiyle elde ettiğimiz bu imkanlarla biz önümüzdeki aylarda artış hızı düşmüş bir enflasyon, aralık ayından itibaren bazın da etkisiyle burnunu aşağıya indiren bir enflasyonla ülkede, önümüzdeki dönemin sonunda yüzde 23,9'luk bir enflasyon ve sonrasında da tek haneli bir enflasyona yönelik aldığımız tedbirlerle yürüyeceğiz. Bu tedbirlerimiz, birilerinin söylediği gibi sert tedbirlerle olmayacak. Biz fabrikaların çalışması, esnafın dükkanını açması ve işine gidenlerin işini kaybetme korkusunu yaşamadan hayatını devam ettirmesine bağlı bir koşulla enflasyonla mücadele ediyoruz."

"Başta fonlar Borsa İstanbul'a geliyor, çünkü Türkiye güven veriyor"

Kur korumalı mevduat hesabıyla dövizin rekabet edilebilir, kur şeklinde öngörülebilir olduğunu dile getiren Bakan Nebati, iş dünyasının önündeki süreci, enflasyon ve kurla bağlantılı olmak kaydıyla görebildiğini, siparişlerini ona göre fiyatlandırıdığını, girdi maliyetlerini bilip hesabını yaparak geleceğe ümitle baktığını belirtti.

Nebati, geleceğe ümitle bakmanın getirdiği moralle bugün yurt dışından ciddi bir şekilde fon geldiğini bildirerek, "Başta fonlar Borsa İstanbul'a geliyor. Niye? Çünkü Türkiye güven veriyor. Bugün Avrupa Merkez Bankası agresif bir faiz artırımını yoluna gitti. Dünyada merkez bankalarının almış olduğu kararlar, piyasayı daraltıcı ve enflasyonu hızlı bir şekilde engelleyecek adımlar olduğu için yurt dışında oluşabilecek talepteki isteksizliği hızlı bir şekilde Türkiye'den karşılayabilecekleri bir hale dönüştürdü. Bizler büyüyoruz." ifadelerini kullandı.

"Enerji konusunda arz problemi yaşamıyor"

Büyüme odaklı yürüdüklerine, insanların işini kaybetmeyeceği şekilde ilerlemeyi önemsediklerine işaret eden Nebati, şunları kaydetti: "Geçen yıl 150 milyar liranın üzerinde vergiden vazgeçmiştik. Bu yıl 251 milyar liralık vergiden vazgeçiyoruz. Dünyada özellikle Avrupa'da doğal gaz fiyatları almış başını gidiyor. Avrupa'nın problemleri var, bir tarafta fiyatlar yüksek onun için de çok önemli tasarruf tedbirleri alıyorlar, kısıtlamalara gidiyorlar hatta üretimlerini durduruyorlar. Bizim gibi ülkelerden üretim siparişlerine geçmiş durumdalar ama onların aynı zamanda çok büyük bir problemi, arzla ilgili de sıkıntıları var, gaz bulamayabilirler. Türkiye şu anda enerji konusunda arz problemi yaşamıyor. Silivri'deki, Tuzla'daki depolarımız full dolu. Her türlü anlaşmamız yapılmış şekilde, doğal gazımız herhangi bir kısıntıya uğramadan geliyor. Petrolde, gıdada bir problemimiz yok. Şu anda üretim artışlarından, verimliliğinin yüksek olmasından, havaların yardımıyla iyi ürün elde ettik. Bunları tarlada bırakmadık, bunlara çok iyi fiyat vererek TMO'nun depolarını buğdayla, arpayla, mercimekle dolduracak şekle getirdik."

"Talepleri karşılayacağız"

Nebati, enerjide problemin fiyatlar olduğunu, bunu vatandaşlara yansıtmamaya gayret ettiklerini, konutlarda yaşayanların doğal gazı normal fiyatın yüzde 80'in üzerinde daha ucuza aldığını kaydetti.

Dar gelirlileri, emeklileri, memurları, işçileri rahatlatacak tedbirleri aldıklarını, yeni tedbirlerin de yolda olduğunu belirten Nebati, "Krediye ulaşmada zorluk yaşayan, kredi almakta zorlanan, krediye ulaşsa bile firmasındaki aksaklıklardan dolayı alamayacaklar kişiler için de çok özel bir paket hazırlayarak, özellikle C ve D firmalarımızı rahatlatacak adımlar atıyoruz. Biz çalışıyoruz, talepleri dinliyoruz, talepleri karşılayacağız." dedi.

ECB'den tarihi faiz kararı

Piyasaların merakla beklediği Avrupa Merkez Bankası'nın faiz kararı belli oldu. ECB, tarihinde ilk kez politika faizini 75 baz puan artırdı.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), beklendiği gibi faizi 75 baz puan artırdı ve refinansman faiz oranı yüzde 1,25'e yükseldi. Böylece ECB tarihinin en büyük faiz artırımına gitmiş oldu.

ECB'den yapılan açıklamaya göre, bankaların merkez bankasında tuttıkları mevduat için ödenen faiz oranı yüzde 0'dan yüzde 0,75'e, marjinal faiz oranı yüzde 0,75'ten yüzde 1,50'ye yükseltildi.

Banka, temmuz ayı toplantısında 11 yıl sonra ilk kez faiz artırımına gitmiş ve yüzde 0 düzeyinde bulunan refinansman faizini yüzde 0,50'ye çıkarmıştı.

Önden yüklemeli adım vurgusu

ECB'nin açıklamasında, faizlerde enflasyonun orta vadede yüzde 2 hedefine geri dönmesini sağlayacak seviyelere doğru önden yüklemeli adımlar atıldığı belirtildi.

ECB Yönetim Konseyi toplantısının ardından yapılan yazılı açıklamada, "Konsey gelecek birkaç toplantıda talebi düşürmek için faiz oranlarını daha da artırmayı bekliyor. Enflasyon bekleyişlerinde ısrarcı bir yukarı kayış riskine karşı tedbir alınmalı" denildi.

Konsey açıklamasında, gelecekteki politika faizi kararlarının verilere bağlı olmaya devam edeceği ve toplantıdan-toplantıya değerlendirme yaklaşımı izleneceği de vurgulandı.

Enflasyonun řu anda aşırı yüksek olduğunu tekrarlayan ECB, enflasyonun uzun bir süre için hedefin üzerinde kalmasının muhtemel olduğunu da belirtti.

Büyüme ve enflasyon beklentilerine revizyon

Avrupa Merkez Bankası'nın 2022 yılı için büyüme beklentisi yüzde 2,8'den yüzde 3,1'e çıkarken, 2023 beklentisi yüzde 2,1'den yüzde 0,9'a, 2023 beklentisi yüzde 2,1'den yüzde 1,9'a çekildi.

Bankanın enflasyon beklentisi ortalama 2022 yılı için yüzde 8,1, 2023 yılı için yüzde 5,5 ve 2024 yılı için yüzde 2,3 olarak belirlendi. Euro Bölgesinde en son yıllık tüketici fiyatları yüzde 9,1, çekirdek tüketici fiyatları yüzde 4,3 olarak açıklandı.

Enflasyonda aralık-ocak illüzyonu!

Alaattin AKTAŞ

09 Eylül 2022 Cuma

✓ *Resmi tahminlere göre bir süre yüzde 82-83 düzeyinde seyredecek yıllık TÜFE artışı aralıkta yüzde 65'e inecek. Ama bu, fiyatların gerileyeceği anlamına gelmiyor.*

✓ *Ağustosta 1016 olan TÜFE, yani ortalama fiyat düzeyi aralıkta 1133'e çıkacak. Yıllık enflasyon oranının hızla gerileyip yüzde 24.9'a ineceği öngörülen 2023'ün sonundaki ortalama fiyat düzeyi ise 1416 olacak.*

✓ *Çünkü enflasyon hızının düşmesi, fiyatların düşmesi demek değildir!*

Önümüzdeki aylarda, özellikle aralık ve ocakta yıllık enflasyon oranı daha da düşecek. Bu tabii ki şaşırtıcı değil. Ama olsun, yine de bundan pay çıkarmak gerek. O yüzden bugünlerde sık sık **“Bakın biz bunu nasıl da öngördük”** diyecek olmanın altyapısı hazırlanırcasına **“Enflasyonun önümüzdeki aylarda daha da düştüğünü göreceksiniz”** türü demeçler dinliyoruz.

Söylenen, kaç zamandır belki de ilk kez doğru!

Enflasyon, daha doğrusu yıllık enflasyon oranı gerçekten de düşecek.

Hem de söylenen aylarda, yani aralık ve ocakta.

Ama küçük bir ayrıntı var; bunu herkes biliyor.

Aralık ve ocakta enflasyonun düşmesi değil, düşmemesi olay!

Gazetecilik benzetmesiyle söyleyelim; aralık ve ocakta enflasyonun düşmesi **köpeğin insanı ısırması** demek. Bu aylarda enflasyonun düşmemesi ise **insanın köpeği ısırması...**

Önce kavramlar

Siyasetçi, enflasyon oranı gerilediğinde bunun fiyatların gerilemesi olarak algılanmasını istiyor.

-Enflasyonun önümüzdeki aylarda nasıl daha da düştüğünü hep birlikte yaşayacağız.

-Çok iyiymiş, yani böylece fiyatların gerilediğini de göreceğiz.

-Onu sonra konuşalım!

Dilimize yerleşmiş hali pek doğru değil. Enflasyon aslında fiyatların sürekli artışıdır. **“Enflasyon düştü”** dediğimizde kastettiğimiz de fiyatların gerilediği değil, artış hızının yavaşladığıdır.

Yıllık enflasyon oranı, evet özellikle aralık ve ocakta düşecek. Bunun nedeni de belli; hesaplamadan yüksek artışlar görülen aralık ve ocak ayları çıkacak.

Ortada öyle büyük bir başarı, bir cinlik yok! Basit bir matematik işlemi.

Ancak son bir yıldaki oran gerilemiş olmakla birlikte fiyatlar gerilemeyecek ki, tam tersine hızı yavaşlamış olmakla birlikte artmaya devam edecek.

Bu grafik her şeyi söylüyor

TÜİK verilerine göre tüketici fiyatları bu yılın ilk sekiz ayında yüzde 47.85 arttı. 2023-2025 dönemi orta vadeli programında bu yılın tümündeki TÜFE artışı yüzde 65 olarak tahmin ediliyor. Yani son dört ayın toplamında beklenen fiyat artışı yüzde 11.6 düzeyinde.

Diyelim son dört ayda fiyat artışı aylık hep aynı oranda gerçekleşti. Buna göre beklenen artış yüzde 2.78.

Aylık yüzde 2.78'e göre yıllık oran eylül, ekim ve kasımda yüzde 82-83 düzeyinde oluşacak ve aralıkta birden yüzde 65'e inecek.

Yıllık enflasyon oranı yüzde 82-83'lerden bir anda yüzde 65'e inecek ama bu durumun gerçekleştiği aralık ayında bile fiyatlar artmaya devam edecek.

Sonrası da aynı... Fiyat artışı durmayacak ki...

Grafiğin ilk bölümü, bu yıl şimdiye kadarki gerçekleşmeyi gösteriyor. Yıllık oran yukarı gidiyor, fiyatların düzeyine işaret eden tüketici fiyat endeksi de. Hayali bir fiyattan, bir değerden söz etmiyorum, bu resmi TÜFE. Siz onu bir fiyat olarak da kabul edebilirsiniz ya da ortalama fiyat olarak.

Aylık yüzde 2.78 fiyat artışı varsayımına göre TÜFE kasımda 1103 düzeyine çıkacak. Yıllık fiyat artışı yüzde 82-83'ten aralıkta yüzde 65'e inerken TÜFE ne olacak, 1133! Hani nerede gerileme, yani fiyat gerilemesi! Tabii ki yok.

İşte illüzyon budur, insanlar “**Bakın enflasyon nasıl da düştü**” denilerek böyle etkilenmek istenecektir.

2023'te ne olacak?

Grafikte lacivert ve mavi kutular ortalama fiyat düzeyine, yani TÜFE'ye işaret ediyor. Çizgi ise yıllık fiyat değişimini gösteriyor.

Durum çok açık!

Fiyatlarda düşüş bekleyen kendini kandırır.

Birileri sizi bu şekilde kandırmak isteyecek, kanmayın!

Bakın 2023'ün enflasyon hedefi yüzde 24.9. Her ay aynı oranda artış olacağını varsaysak, oran yüzde 1.87 eder. Yani 2023'te fiyatlar her ay ortalama yüzde 1.87 artacak, öngörülen bu.

Ama enflasyon oranı düşecek.

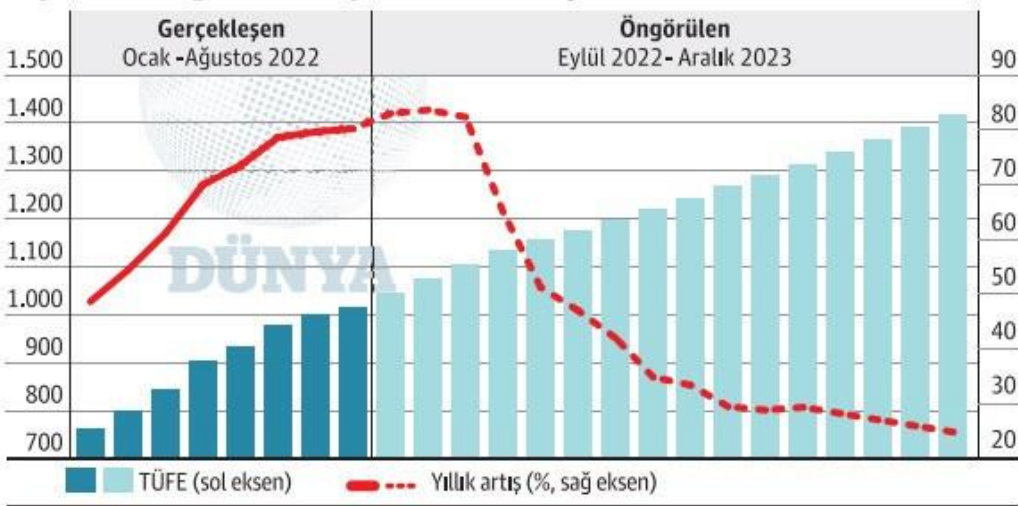
Doğru, 2023 sonunda böyle gidilirse yüzde 24.9'a inilecek.

Peki bu yılın aralık ayında 1133 olan tüketici fiyat endeksi ya herhangi bir ürünün 1133 lira olan fiyatı 2023'ün aralık ayında nereye çıkacak? 1416 liraya.

Enflasyon düşüyor ama fiyatlar artıyor.

Çünkü gerçekte enflasyonda düşüş yok, düşüş enflasyon hızında!

Fiyatlar değil, enflasyon oranı düşecek!

BU DÜŞÜŞ FAİZ İNDİRİMİYLE SÜSLENECEK

Yıllık enflasyon oranının aralık ve ocakta düşeceğinden kimsenin kuşkusu yok. Çünkü geçen yılın aralık ayında yüzde 13.58'lik, bu yılın ocak ayında ise yüzde 11.10'luk rekor oranlar vardı. Hesaplama tekniği gereğince bu oranlar yıllık orandan çıkıp yerlerine bu yılın aralık ayı için yüzde 2.78, 2023'ün ocak ayı için yüzde 1.87 girince tabii ki yıllık oran gerileyecek. Bunu dört işlemi bilen herkes hesaplayabilir.

Ama bu gerilemenin kendiliğinden olmadığını, yoğun çaba ve önlemler sayesinde gerçekleştiğini ifade etmek gerek. Bunun en kestirme yolu da belli; faiz indirimi.

Daha önce olur mu bilmem; ama ben aralık ve ocakta kesinlikle faiz indirimi bekliyorum.

Önce faiz indirimi, ardından enflasyon düşüşü!

Siyaseten tadından yenmez!

3 Ocak 2023 Salı ve 3 Şubat 2023 Cuma günlerinin demeçleri şimdiden belli:

“Biz enflasyonu düşüreceğiz demedik mi, dedik ve işte yaptık. Biz faiz inerse enflasyon da düşer demedik mi, işte faizi daha da indirdik, enflasyon da bir anda yüzde 50'lere geriledi. Nerede o enflasyon yüzde 100'ü aşacak diyenler?”

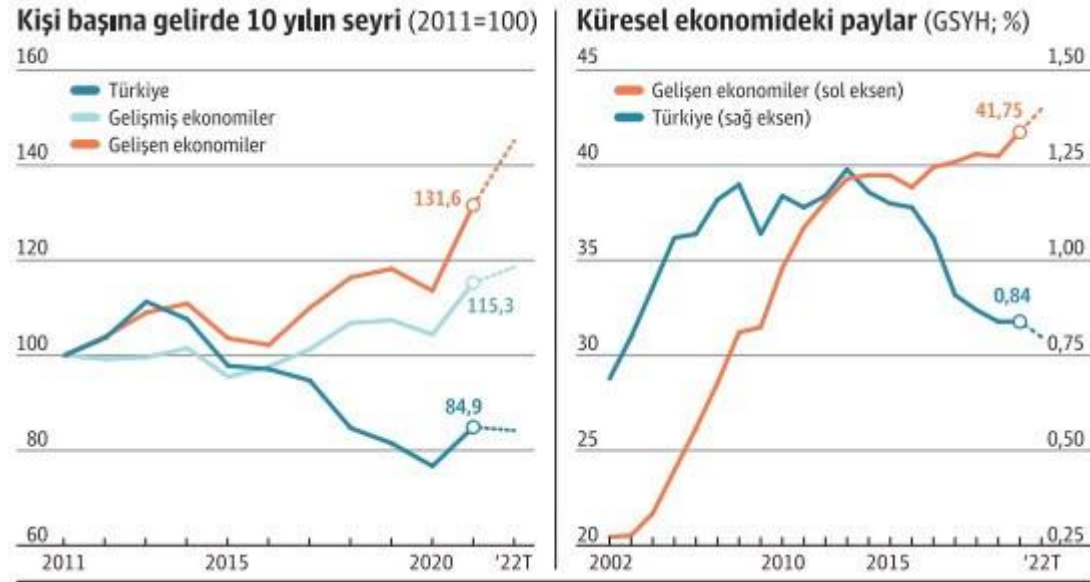
Türkiye, büyümede negatif ayrışıyor...

Talip AKTAŞ

09 Eylül 2022 Cuma

Türkiye ekonomisi bu yılın ilk çeyreğindeki yüzde 7,5'lik büyümenin ardından, ikinci çeyrekte de yüzde 7,6 büyüdü. Bu oran, uzun dönemli ortalamaların üstündeydi, dolayısıyla bir "başarı" öyküsü olarak sunulabilirdi. Öyle de oldu; sadece rakama indirgenmiş büyüme fetişi ile Türkiye'nin, OECD ve G20 içinde en iyi performansı gösteren ülke olduğu yüksek perdeden dile getirildi. Büyümenin refahı önceleyen kapsayıcılığı ve kalitesi ile tartışmalı enflasyon verisine dayalı deflatör etkisi pek de sorgulanmadı.

Peki rakamların doğru okunduğu tarafta ne oldu? Büyümenin son 20 yılında iki parçalı bir görünüm var ancak performans kaybının belirginleştiği son 10 yıla bakalım. Öne çıkan gelişmeler ana hatlarıyla şöyle:

-Türkiye GSYH'sı, 2011-2021 arasındaki 10 yıllık dönemde cari fiyatlarla 4,2 kat büyüdü.

-2022'den geriye son 10 yılda zincirleme hacim endeksiyle hesaplanan reel büyümesi ise 0,65 kat...

-Dolar cinsinden performansı çok daha kötü... 2011 yılında 838,5 milyar dolar seviyesinde bulunan Türkiye GSYH'sı izleyen iki yılda sırasıyla 880,1 milyar ve 957,5 milyar dolara yükseldikten sonra aşağı yönlü bir seyirle 2021'de de 806,8 milyar dolara kadar geriledi. 2022'de de bu seviyelerde kalması bekleniyor. Sonuç; reel GSYH, 2011-2021 arasındaki 10 yılda dolar cinsinden yüzde 4 civarında küçülmüş. 2012-2022 arasında ise dolar bazlı küçülme yüzde 10'a yaklaşabilir.

-Türkiye'nin de içinde yer aldığı gelişen ülkeler grubu, son 20 yılda hızlı bir büyüme performansı ile küresel ekonomi içindeki payını ikiye katlayarak yüzde 20'den yüzde 40'ın üzerine taşıdı. Türkiye ise 2002 sonrası ilk 10 yıldaki performansını sonraki 10 yılda sürdüremedi ve küçölmeyle negatif ayrıştı.

-Asıl büyük kayıp kişi başına gelir tarafında... 2011'de dünyada kişi başına ortalama gelir 10.700 dolar iken, Türkiye'de bunun 530 dolar fazlasıyla 11 bin 220 dolar seviyesindeydi. 10 yıl sonra 2021'de dünya ortalaması yüzde 17 artışla 12.500 doları aşarken, Türkiye'nin kişi başına geliri yüzde 19 düşüşle 9.530 dolara geriledi.

Kooperatiflerle artıp, bencilliklerle düşen...

Ferit Barış PARLAK

09 Eylül 2022 Cuma

“Bencillik”, Avrupa’yı da zorluyor...

Oysa...

19. yüzyılda İngiltere’de başlamış kooperatifçilik hareketi... Fransa ve Almanya’da yayılmış...

“Bir elin nesi var, iki elin sesi var” atasözümüze Avrupalılar sahip çıkmış!

Kooperatifçilikle beşeri/finansal sermayenin bir araya gelmesi; Ve bu yolla insanların kendine/birbirine/ekosisteme güven duyması sağlanmış...

Verim/yatırımlar/refah bu yolla artırılmış...

Perakendecilerin yüzde 75’inin, çiftçilerin tamamının kooperatif ortağı olduğu Almanya’da REWE; Aynı tabloya sahip Japonya’da Nippon; ABD’de Farm gibi milyar dolarlık “binlerce şirket”, “kooperatifçilik”/” birliktelik” sayesinde büyümüş...

Ekleme gerekir:

09.09.2022

Bir marketin yanına diğ er marketi...

Bir eczanenin yanına diğ er eczaneyi...

Bir kafenin yanına diğ er kafeyi açmak...

Verimsizlik, israf, sermayeyi etkin kullanamama, batık krediler, eğitimsizlik, politikasızlık gibi binlerce olumsuzluğun nedeni; aynı zamanda sonucudur...

VELHASIL

Kooperatifçilik kültürü edinebilmek için kendine/birbirine/ekosisteme güven gerekir...

Bu iklimin tesisi ise karar alıcıların görevidir...

Tersi durumda...

Atıl bıraktığımız r zg arı, güneşi, denizi, akarsuyu, araziyi, tarihi (yüksek potansiyeli) değerlendiremeyiz... Nedenine de, "sermaye yetersizliği" deyip geçeriz... Kamuda gereksiz kadrola maya, özelde kafe/market a maya, alım gücümüzü d   rmeye devam ederiz...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu, HDP'ye bakanlık için ne dedi

İYİ Parti ile CHP'yi karıştıran, İYİ Parti ile HDP arasında savaşa yol açan "HDP'li bakan" konusunda herkes konuştu ama asıl konuşması gereken kişi konuşmamıştı. Yani Kemal Kılıçdaroğlu'ndan söz ediyorum. Kılıçdaroğlu, dün HDP'li bakan konusunda bir mesaj verdi.

Peki sizce "HDP'li bakan alacağız" mı dedi yoksa "HDP ile işimiz olmaz" mı dedi.

Sizi biraz merakta bırakacağım ama Kılıçdaroğlu çok ilginç bir mesaj verdi.

Onu aktaracağım.

Ama önce Kılıçdaroğlu'nun ortak cumhurbaşkanlığı adaylığına büyük darbe vuran sürecin başına dönmek istiyorum.

KILIÇDAROĞLU'NA OPERASYON MU ÇEKİLDİ

İYİ Partili bir yönetici ile Gürsel Tekin'in "HDP'ye bakanlık verilebilir" açıklamasını konuşuyorduk.

"Gürsel Tekin'in açıklaması en çok kime zarar verdi?" diye sordu.

Sonra ikimiz aynı anda "Kılıçdaroğlu'na" dedik.

Kılıçdaroğlu aylarca uğraştı.

Sonunda işi öyle bir kıvama getirdi ki neredeyse bir tek 6'lı masanın ortak cumhurbaşkanı adayı olarak ilan edilmediği kalmıştı.

Bu hava 24 saat bile sürmedi. Gürsel Tekin'in açıklaması, Barış Yarkadaş'ın çıkışı ile birlikte çarşı karıştı.

Şu anda İYİ Parti ile CHP arasında HDP gerilimi ve belediyelerden alınan ihale tartışması yaşanıyor.

İYİ Parti ile HDP arasında ise tam bir savaş durumu söz konusu.

KOALİSYON GÖRÜNTÜSÜ

Cumhurbaşkanı adayının belirlenme sürecinin başlamasıyla birlikte 6'lı masada sık sık krizler patlak vermeye başladı.

Bu durum 6'lı masaya olan güveni sarsıyor. Koalisyon görüntüsünün ortaya çıkmasına yol açıyor.

Muhalefet partileri arasındaki tartışmalar, toplumda “Bunlar yarın iktidar olsa ülkeyi de böyle yönetir” kanaatinin oluşmasına neden oluyor.

BARIŞ YARKADAŞ TEPKİSİ

Bana, “İYİ Parti Gürsel Tekin'in HDP çıkışından mı daha çok rahatsız oldu yoksa Barış Yarkadaş'ın 'İhaleler alıyorsunuz' sözlerinden mi” diye sorsanız cevap veremem.

HDP işinden ideolojik olarak etkilendiler, ihale ithamına ise tam anlamıyla infial gösterdiler.

İkisi üst üste gelince İYİ Parti'de sabır küpü çatladı.

Yarkadaş hakkında suç duyurusunda bulundular.

AKŞENER'DEN HATIRLATMA

Barış Yarkadaş, 'HDP'nin desteğiyle kazanılan belediyelerden ihale alacaksınız' diye İYİ Partililere salvolar yaptı ama karşı taraftan yanıt anında geldi. Hem de Meral Akşener seviyesinde. Akşener, yerel seçimlerde ittifak yapılması önerisinin kendilerinden gittiğini söyledi. Doğrudur.

Akşener önerdi hatta CHP bir ay yanıt vermedi.

Akşener bunu hatırlattıktan sonra, “İstanbul ve Ankara alınmamış olsaydı bugün cumhurbaşkanlığını almayı konuşuyor olamazdık. Seçimlere ayrı ayrı girseydik İstanbul ve Ankara alınamazdı” dedi.

NE DEMEK İSTEDİ

Bu ne demektir? Hani HDP'li Fatma Kurtulan, İYİ Partililere, “O koltuklarda HDP'ye, PKK'ya gönül vermiş insanların oylarıyla oturuyorsunuz” dedi ya, Akşener de CHP'lilere, “O belediyeleri İYİ Parti'nin oylarıyla kazandınız” dedi.

KILIÇDAROĞLU SÜRECİ YÖNETEMEDİ

Büyük yangınlar küçük kıvılcımlardan çıkar.

Aslında Kılıçdaroğlu'nun bir açıklaması ya da Akşener'i telefonla aramasıyla bu iş büyümeydi. Kılıçdaroğlu HDP'yi ürkütmeme adına inisiyatif almadı ama tartışma büyüdü.

En çok da Kılıçdaroğlu'na zarar verdi. Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığını tehlikeye düşürdü. Sanki parti içinden Kılıçdaroğlu'na operasyon çekildi. Kılıçdaroğlu'nun bugün yapılacak olan PM toplantısında, 6'lı masaya zarar verecek beyanatlardan kaçınılması için uyarıda bulunması bekleniyor.

Ama biraz geç olmadı mı? Ortak aday projesi yara aldı.

AK PARTİ'YE YARAR MI

6'lı masada sorun yaşanması, CHP, İYİ Parti ve HDP'nin kavgası iktidara yarar mı? Yarar. AK Parti yüz defa "Bunlar 6 benzemez" dese, "Bunlar koalisyona benziyor" dese bu kadar inandırıcı olmazdı. AK Parti bin defa "6'lı masanın yedinci ortağı HDP" dese bu kadar inandırıcı olamazdı. AK Parti'nin yapamadığını muhalefet kendisine yaptı. Siyasette rakipleriniz arasında çıkan kavga size yarar.

HALK ÇÖZÜME BAKAR

AK Parti, oh ne güzel 6'lı masa arasında kavga çıktı diye elini ovuşturup bekleyecek bir konumda değil. İYİ Parti ile HDP birbirine girdi. CHP ile İYİ Parti arasında kriz patlak verdi diye çekirdek çitleyip kavgayı izleyecek durumda da değil. Muhalefette yaşanan kavga AK Parti'ye yarar ama seçim kazanmaya yeter mi, ondan emin değilim. Çünkü AK Parti iktidar. Halk muhalefete güvenmese de sorunlarının çözümünü iktidardan bekler. Başta ekonomi olmak üzere çözülmesi gereken sorunlar var. Çünkü AK Parti seyirci konumunda değil. Bu maçta skoru belirleyecek oyuncu pozisyonunda.

ÇOKLU ADAYA MI GİDİYOR

6'lı masadaki kavgaya dikkat çektik ama bunun siyasi sonucuna değinmezsek eksik kalır. Peki CHP, İYİ Parti ve HDP üçgeninde yaşanan kavga, cumhurbaşkanı adaylığı konusunu nasıl etkiler?

Bu sorunun peşine düştüm. İYİ Parti cephesinde, "İş çoklu adaya gider. Bu aşamadan sonra ortak aday mümkün görünmüyor" eğilimi ağır basıyordu. CHP'de "Çoklu adaya gider. Bizim adayımız Kılıçdaroğlu olur" diyen de vardı, "Çoklu aday için henüz erken. Alt kademede bu tür gerilimler yaşanabilir. Önemli olan liderler arasındaki anlaşma" diye konuşan da.

KILIÇDAROĞLU'NUN HDP MESAJI

CHP'li yetkililer ısrarla iki liderin görüşmesini adres gösteriyorlardı. Kılıçdaroğlu ile Akşener görüştüğü zaman bu sorunu aşacaklarına işaret ediyorlardı. Ben de bu değerlendirmeye katılıyorum.

Ama kriz aşılsa da İYİ Parti elini yükseltmiş oldu. Öncelikle belirtmeliyim ki Kılıçdaroğlu, bu tartışmadan çok rahatsız. Bir an önce bitirilmesini istiyor.

Şimdi gelelim Kılıçdaroğlu'nun HDP'ye bakanlık verilmesi konusunda verdiği mesaja.

Kılıçdaroğlu, HDP'nin Millet İttifakı'nın ortağı olmadığını belirterek, "HDP, Millet İttifakı'nın parçası değil. Bu durumda HDP'ye ne bakanlığı verilecek? Bizim mükellefiyetimiz Millet İttifakı'nın ortağı olan İYİ Parti'ye, Saadet Partisi ve Demokrat Parti'ye. HDP'ye karşı bir mükellefiyetimiz yoktur" diyor.

Dikkat edin, Kılıçdaroğlu çerçeveyi o kadar daraltmış ki 6'lı masanın ortağı DEVA ve Gelecek Partisi'ni bile saymıyor.

Esfender KORKMAZ

Krizden çıkış niyete bağlı

9 Eylül 2022 Cuma

Bugün yaşamakta olduğumuz ekonomik kriz geçmişte yaşamakta olduklarımızdan farklıdır.

1-Türkiye geçmişte birçok kriz yaşadı. Hepsinde de Hükümetler istikrar programı yaptı. Söz gelimi; 1980 24 Ocak kararları, 1994 5 Nisan kararları, 2001 Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile Türkiye bu krizlerden bir yıl içinde çıkmayı başardı.

Bugün Hükümetin krize teşhis koymamış olması, hatta inşallah çözeriz ile yetinmesi ve bir istikrar programı yapmıyor olması, en az kriz kadar ağır bir güven sorunu oluşturdu.

2-Geçmiş krizler makro ekonomik dengelerin bozulması sonucu oluşmuştu. Bugün ise yaşamakta olduğumuz krizin altında, otokrasi, bağımlı yargı, parti devleti ve yolsuzluk tartışmaları gibi, ekonomik olmayan altyapılar var.

Birincisi; Hangi hükümet olursa olsun, bundan sonra yapılması gereken, önce bu altyapıları düzeltip, güven oluşturmaktır.

İkincisi; Neo-Liberal politikalar yerine, Türkiye için, bugünkü konjonktüre uyan yeni bir kalkınma modeli hazırlamak gerekir. Bu Model, Devlet-Piyasa optimum dengesine dayalı ve planlama esaslı bir model olmalıdır.

Üçüncüsü; 3 yıllık istikrar programı hazırlamak gerekir. İstikrar programında;

Devlet, Parti devletinden yeniden kurumsal devlete dönüştürülmeli.

Özelleştirilen altyapı yatırımları ve kamu-özel işbirliği yatırımları kamulaştırılmalıdır. Apartman tipi vakıf Üniversiteleri devletleştirilmeli, kalanların ücretleri devlet tarafından tayin edilmelidir.

İhracata yönelik olanların dışında kamu bankaları özelleştirilmelidir.

Varlık Fonu kaldırılmalıdır.

Bütçede hane halkı I ve II adı altında yapılan popülist harcamalara sınır getirilmeli, bu fonlar ile devlet her ile, o ilin imkânlarını değerlendiren yatırımlar yapmalıdır.

TÜİK, geçinme endeksi hazırlamalı ve çalışan ve emekli ücret ve maaşları bu endekse göre yapılmalıdır.

Saraylar; turizm amaçlı özelleştirilmelidir. Kamuda ithal araba kullanma yasağı getirilmeli. Konvoylar yasaklanmalıdır.

Planlama; bağlayıcı ve kapsayıcı olmalı, iktisat politikaları hedeflere bir bütünlük içinde koordine edilmelidir. Planlama yapısal çözüm odaklı olmalıdır. Sektörel denge-reel sektör ve finans sektörü arasında dengeyi sağlama hedefi olmalıdır.

3 Yıllık İstikrar Programı; IMF ile anlaşıp 100 milyar dolarlık kredi almalıyız. Bu kapsamda hazırlanacak 3 yıllık istikrar programında IMF dayatmalarına direnmek gerekir.

Merkez Bankası; kanunu değişmeli ve banka bağımsız olmalıdır. Banka gösterge faizini TÜFE'nin birkaç puan üstüne çıkararak reel faiz politikası uygulamalıdır. Merkez Bankası'nın uygulamakta olduğu enflasyon hedefi kaldırılmalı, bankanın TL ve kuru birlikte gözetlemesi sağlanmalıdır. Bu durumda; tam serbest olan kambiyo sistemini de değiştirip, doğrudan yabancı yatırım sermayesi teşvik edilmeli, sıcak para kontrol edilmelidir.

Dalgalı kur politikası değiştirilmeli, yarı sabit kur politikası uygulanmalıdır. IMF kredisi ve IMF çıpası yarı sabit kur sistemini destekleyecektir.

Ama her şeyden önce, siyasi iktidarların samimi ve ciddi niyeti olmalıdır.

İbrahim Kahveci

Asıl büyük çöküş nerede?

Çöküşleri üçe ayırmıştım:

1- Ekonomik kriz

2- Ekonomik buhran veya bunalım ekonomisi

3- Yapısal çöküş

1994 ve 2001 kendimizin yaşadığı bir ekonomik krizdi. Hatta 2008-09 küresel krizi de bu haneye yazabiliriz.

Ekonomik buhran veya bunalım ekonomisi ise 2015 yılından beri yaşadığımız süreci ifade eder. Neden başlangıç olarak 2015 diyorum? Çünkü beklentilerde çöküş ve yatırımlarda durağanlık o vakit başladı. Hatta işsizliğin de çift haneye çıkışı da bu tarihlerdir.

Ekonomik buhran içinde ara dönemler büyüme kaydedilebilir. Nitekim 2017 yılında kredili büyüme sadece bir şişme olarak yaşandı ve sonrası daha ağır faturalar ödemiş olduk.

Bunalım ekonomisinde taşların yerine oturması öyle bir kaç yıl içinde gerçekleşmez. Büyük mücadele gerekir. Nitekim 2020 yılı son çeyreğinden beri hızlı büyüme kaydediyor ama bunu refaha yansıtamıyoruz. Ve kolay kolay da bu süreç düzelmeyecek...

Yapısal çöküş ise apayrı bir konu: Kurumların ve kuralların çöküşü olarak ifade ediyoruz ama bu kadar basit değil.

Yapısal çöküşe en anlamlı örneklerden biri Arjantin'dir. Bir zamanlar dünyanın en zengin 7. ülkesiydi. Şimdilerde ise Arjantin 27. sıraya düşmüş durumda.

Bugün Türkiye ekonomide nasıl durumda dersiniz vereceğim tek cevap vardır: Türkiye’de öyle bir ekonomik çöküş var ki insanlar çocuk yapamıyorlar.... Bundan daha büyük veri mi var?

Bizim artık cari açığımız sorun değil; bizim çocuk açığımız büyük sorun.

2014 yılında 2,2 olan kadın başına çocuk sayısı 2021’de 1,7’ye düştü. Her 10 kadında 5 çocuk daha az doğum oluyor. Bu demografik yıkım demektir. Nüfusun kendini koruma oranı 2,1 olduğuna göre büyük çöküş yaşadığımız aşikardır...

Sadece doğan çocuk mu bizim sorunumuz?

Elbette hayır...

Doğup okuyan ve değer kazanan beşeri varlıklarımızı da kaybediyoruz. Okuyanın ülkesinden gittiği yerler yozlaşır, kuraklaşır ve kurur. Bizim en büyük yıkımlarımızdan biri de burasıdır.

2017’de başlayan **beyin çıkışı dolar fiyatındaki çıkıştan kat be kat daha yıkıcıdır**. Bunu da bilelim...

Aslında bu üstte yazdıklarımı daha önceki yıllarda da yazmıştım. Bugün daha daha büyük bir çöküşten bahsedeceğim...

İnsanlık çöküşümüzden veya vicdani çöküşten....

Mesela yoksulluğun getirmiş olduğu yetersiz beslenmeden kaynaklanan zeka geriliğini kim dikkate alıyor? Sabah makarna akşam makarna yiyen bir çocuk nasıl gelişim sağlayacak? Ama asıl sorun ne biliyor musunuz: Bu fakirliği görmek istemeyen dindar ve muhafazakar kesimde...

Şarkıcı kadınları çok sıkı takip edenler nedense fakirliği ve beslenemeyen çocukları takip edemiyorlar. Yoksulluk intiharlarını bile ‘Reisi zora sokmak için...’ tanımına alıyorsak vicdani ve insani çöküşümüzü anlamış olur muyuz?

Parayı kaybeder buluruz ama insanlığı ve vicdani kaybedince yeniden bulmamız epey zorlaşacaktır.

Devletin israfını yönetimin itibarına sayıp fakirlere de açlığı tavsiye edip porsiyonları küçültün demek neyin karşılığı olabilir? İhaleleri takip etmeyenler festivalleri takip edip, kızılı erkekli yan yana gelmeyi suç sayabiliyor... İyi ama yan yana gelen devlet-mafya ne olacak? 5’li çete diye anılan Hazine garantili müteahhitler yan yana nasıl geliyor?

Velhasıl bir çöküş yaşıyoruz ama bu çöküşün asıl yıkıcı tarafı **zihniyet çöküşüdür.**

Bir zamanlar Nihat Hatipoğlu Sabah Gazetesi'ndeki köşesinde "Dilsiz şeytanları" yazmıştı. Sahi kimdi o şeytanlar? Nerede bulunuyor o şeytanlar?

Bugün ülkemiz açısından en büyük çöküş zihniyet çöküşüdür. Çoraklaşan bilim dünyamızın çöküşüdür... Olaylara bakış açımızdaki çöküştür. Kısaca vasatlığa hapsedildiysek yoksulluğa da hapsedilmek bir sonuçtur.

Sattığımız malın değeri artmıyor ama yabancılardan aldığımız malın fiyatı artıyor. Ucuza satıp pahalıya almamızın nedeni bilimsiz ve teknolojisiz kuruyan ekonomik modelimizdir. Ve bu anlayış sürdükçe kurumaya ve fakirliğe hızla devam edeceğiz.

Bu yolun başka çıkışı yok... Hazır olalım...

09 Eylül 2022, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Erdoğan, Hırvatistan'da Putin'e neden hak verdi?

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Sırbistan'da Rusya hakkındaki değerlendirmeleri büyük yankı buldu. Bilindiği gibi çarşamba günü **Putin**, "**Tahılın büyük çoğunluğu zengin Avrupa ülkelerine gidiyor. Fakir ülkeler unutuluyor**" demişti.

Dün Hırvatistan'da "**Putin haklı**" diyen **Erdoğan** şöyle devam etti: "**Avrupa, Rusya'yı hafife aldı. Şimdi bu hafife almanın karşılığında ekonomik bunalımlar yaşıyor. Rusya asla hafife alınacak bir ülke değil. Avrupa'nın yaşayacağı çok zorlu kış, Rus gazının kesilmesinden kaynaklanacak. Biz Türkiye'de böyle bir sıkıntı yaşamıyoruz.**"

Dün de belirttiğim gibi AB'nin enerji ve gıda krizine girip girmemesi **Putin** ile **Erdoğan**'ın elinde. Hatırlayacağınız gibi **Putin**, "**Avrupa, Türkakım boru hattına şükretsın**" demişti. Şimdi enerjiden sonra Avrupa'nın gıda tedarikinde de Türkiye tam merkezde duruyor.

ABD'DEN TERÖRE SİLAH

Amerikan subayları, Suriye'nin Türkiye sınırında PKK/PYD'ye silahlı eğitim veriyor. Bu silahların arasında omuzdan atılan füzelerin de bulunması dikkat çekiyor. Bilindiği gibi ABD, Ukrayna'ya da benzer silahlar yollamıştı. Bu silahlar internette karaborsaya düşmüştü. İsteyen terörist omuzdan atılan bu silahlara sahip olabiliyor. Şimdi de bu silahlar PKK'nın eline geçti. Yarın öbür gün dünyanın herhangi bir yerinde bir yolcu uçağı bu füzelerle düşürülürse kimse şaşırmasın.

6'LI MASADA SÜRPRİZ

6'lı masanın "**HDP'ye bakan**" krizi devam ediyor. Bugüne kadar **Mansur Yavaş'a** çok yakın duran **Meral Akşener**, dün ziyarette bulunduğu İBB'de **İmamoğlu**'yla çok yakın pozlar verdi. Birbirleriyle garip selamlaşmalar yaptılar. **Meral Akşener** cumhurbaşkanlığı adaylığı konusunda herkese mavi boncuk dağıtırken, bu boncukları sadece **Kılıçdaroğlu**'ndan esirgiyor. Buna rağmen **Kılıçdaroğlu**, HDP ile gizli ittifak görüşmelerinden geri adım atmayacağı mesajlarını vermekten çekinmiyor. Benim tahminim, 6'lı masanın üyelerinden hiçbiri cumhurbaşkanı adayı olmayı başaramayacak. Son dakikada çok fazla bilinmeyen bir isim şapkadan tavşan olarak çıkacak. Bu ismi de bir halk kahramanı olarak parlatmaya çalışacaklar. Şapkadan çıkan bu tavşan, dünya diplomasisinde ve Türkiye'de baş döndürücü gelişmeler yaşanırken ne kadar karşılık bulacak göreceğiz.